

DE STEM VAN DE STILTE - Woordenlijst

Een nederlandse vertaling (door ChatGPT) van de "glossary" uit de oorspronkelijke uitgave van *De Stem van de Stilte* uit 1889, op basis van de elektronische versie van Theosophical University Press, ISBN 1-55700-033-6. In deze elektronische editie zijn de diakritische tekens weggelaten vanwege de toenmalige beperkingen van het ASCII-formaat en om het zoeken in de tekst te vergemakkelijken.

Theosophical University Press publiceert en verspreidt sinds 1886 theosofische literatuur van hoge kwaliteit: PO Box C, Pasadena, CA 91109-7107 USA; e-mail: tupress@aol.com; telefoon: (626) 798-3378; fax: (626) 798-4749. Een gratis gedrukte catalogus was op aanvraag verkrijgbaar. Online catalogus: <http://user.aol.com/tstec/hmpage/tup.htm>

WOORDENLIJST BIJ DEEL I

De Stem van de Stilte

(1). Het Pali-woord Iddhi is het equivalent van het Sanskriet Siddhis: psychische vermogens, de buitengewone krachten in de mens. Er zijn twee soorten Siddhis. De ene groep omvat de lagere, grovere psychische en mentale energieën; de andere vereist de hoogste training van de geestelijke vermogens. Krishna zegt in de Shrimad Bhagavat:

"Voor hem die yoga beoefent, zijn zintuigen heeft bedwongen en zijn geest op mij (Krishna) heeft geconcentreerd, staan alle Siddhis gereed om hem te dienen."

(2). De "Stem zonder Klank", of de "Stem van de Stilte". Letterlijk zou men dit misschien kunnen weergeven als "Stem in de Geestelijke Klank", aangezien Nada in het Sanskriet het equivalente woord is voor de Sen-sar-term.

(3). Dharana is de intense en volmaakte concentratie van de geest op één innerlijk object, waarbij men zich volledig afsluit van alles wat tot het uiterlijke heelal of de wereld van de zintuigen behoort.

(4). De "grote Meester" is de term die door lanoos of chelas wordt gebruikt voor iemands "Hoger Zelf". Het is het equivalent van Avalokiteswara en komt overeen met Adi-Budha bij de boeddhistische occultisten, met ATMAN, het "Zelf" (het Hoger Zelf), bij de brahmanen, en met CHRISTOS bij de oude gnostici.

(5). Met Ziel wordt hier het menselijk Ego of Manas bedoeld, dat in onze occulte zevenvoudige indeling de "Menselijke Ziel" wordt genoemd (zie De Geheime Leer), in tegenstelling tot de Geestelijke Ziel en de Dierlijke Ziel.

(6). Maha Maya: de "Grote Illusie", het objectieve heelal.

(7). Sakayaditthi: de "misvatting" of illusie van de persoonlijkheid.

(8). Attavada: de ketterij van het geloof in een afzonderlijke Ziel, of nauwkeuriger: in de afgescheidenheid van Ziel of Zelf van het Ene Universele, oneindige ZELF.

(9). De Tatwagyanee is de "kenner" of degene die de beginselen in de natuur en in de mens onderscheidt; de Atmagyanee is de kenner van ATMAN, het Universele, ENE ZELF.

(10). Kala Hamsa, de "Vogel" of Zwaan (zie nr. 11). De Nada-Bindu Upanishad (Rig Veda), vertaald door de Kumbakonam Theosophical Society, zegt: "De lettergreep A wordt beschouwd als zijn (van de vogel Hamsa) rechtervleugel, u als zijn linkervleugel, M als zijn staart, en de Ardha-matra (halve maat) wordt zijn hoofd genoemd."

(11). Eeuwigheid heeft in het Oosten een heel andere betekenis dan bij ons. Gewoonlijk wordt ermee de honderd jaar of "leeftijd" van Brahma bedoeld: de duur van een Kalpa, een periode van 4.320.000.000 jaar.

(12). Dezelfde Nada-Bindu zegt: "Een Yogi die de Hamsa berijdt (en zo op Aum mediteert), wordt niet getroffen door karmische invloeden of door crores aan zonden."

(13). Geef het leven van de fysieke persoonlijkheid op als je in de geest wilt leven.

- (14). De drie bewustzijnstoestanden zijn Jagrat, de waaktoestand; Swapna, de droomtoestand; en Sushupti, de diepe slaap. Deze drie yogische toestanden leiden tot de vierde, namelijk -
- (15). Turya: dat wat voorbij de droomloze toestand ligt, de hoogste van alle, een toestand van verheven geestelijk bewustzijn.
- (16). Sommige Sanskriet-mystici plaatsen zeven bestaansgebieden, de zeven geestelijke lokas of werelden, in het lichaam van Kala Hamsa, de Zwaan buiten Tijd en Ruimte. Deze kan de Zwaan in de Tijd worden wanneer hij Brahma wordt in plaats van Brahma (onzijdig).
- (17). Alleen de fenomenale wereld van de zintuigen en van het aardse bewustzijn.
- (18). Het astrale gebied, de psychische wereld van bovenzintuiglijke waarnemingen en misleidende verschijnselen - de wereld van mediums. Het is de grote "Astrale Slang" van Eliphas Levi. Geen bloem die in die gebieden wordt geplukt, is ooit naar de aarde gebracht zonder dat haar slang om de steel gekronkeld zat. Het is de wereld van de Grote Illusie.
- (19). Het gebied van volledig Geestelijk Bewustzijn, waar voorbij geen gevaar meer bestaat voor degene die het heeft bereikt.
- (20). De Ingewijde die de leerling door de hem geschonken Kennis naar zijn geestelijke of tweede geboorte leidt, wordt de Vader-goeroe of Meester genoemd.
- (21). Agnyana betekent onwetendheid of niet-wijsheid; het is het tegenovergestelde van "Kennis", gnyana.
- (22). Mara is in exoterische religies een demon, een Asura; in de esoterische filosofie is hij de verpersoonlijking van verleiding door menselijke ondeugden. Letterlijk betekent de naam "dat wat de Ziel doodt". Mara wordt voorgesteld als een Koning (van de Maras) met een kroon waarin een juweel zo schitterend straalt dat het degenen die ernaar kijken verblindt. Die glans verwijst uiteraard naar de aantrekkingskracht die ondeugd op bepaalde naturen uitoefent.
- (23). [tweede (23)] De binnenkamer van het Hart, in het Sanskriet Brahma poori genoemd. De "vurige kracht" is Kundalini.
- (24). "De Kracht" en "de Wereldmoeder" zijn namen voor Kundalini - een van de mystieke "Yogi-krachten". Het is Buddhi opgevat als een actief in plaats van een passief beginsel (zoals gewoonlijk wanneer Buddhi alleen wordt beschouwd als het voertuig of omhulsel van de Opperste Geest, ATMA). Het is een elektro-geestelijke kracht, een scheppende energie die, eenmaal tot werking gewekt, even gemakkelijk kan doden als scheppen.
- (25). Keshara betekent "hemelganger" of "reiziger". Zoals wordt uitgelegd in het zesde Adhyaya van de Dhyaneswari, die vorst onder de mystieke werken, wordt het lichaam van de Yogi als uit wind gevormd, als "een wolk waaruit ledematen zijn ontsproten". Daarna "ziet hij (de Yogi) de dingen voorbij zeeën en sterren; hij hoort de taal van de Devas en begrijpt haar, en neemt waar wat er in de geest van de mier omgaat."
- (26). De Vina is een Indiaas snaarinstrument dat op een luit lijkt.
- (27). De zes beginselen; dat wil zeggen: wanneer de lagere persoonlijkheid is vernietigd en de innerlijke individualiteit opgaat in en verdwijnt in het Zevende, of de Geest.
- (28). De leerling is één met Brahma of met ATMAN.
- (29). De astrale vorm die door het Kamische beginsel wordt voortgebracht: de Kama rupa, of het begeertelichaam.
- (30). Manasa rupa. Het eerste verwijst naar het astrale of persoonlijke Zelf; het tweede naar de individualiteit of het reïncarnerende Ego, waarvan het bewustzijn op ons gebied - het lagere Manas - verlamd moet worden.
- (31). Kundalini wordt de "Slangenkracht" of ringvormige kracht genoemd vanwege haar spiraalvormige werking of voortgang in het lichaam van de asceet die deze kracht in zichzelf ontwikkelt. Zij is een elektrische, vurige, occulte of Fohatische kracht, de grote oorspronkelijke kracht die aan alle organische en anorganische stof ten grondslag ligt.

(32). Dit "Pad" wordt in alle mystieke werken genoemd. Krishna zegt in de Dhyaneswari: "Wanneer dit Pad wordt aanschouwd ... of men nu vertrekt naar de bloei van het oosten of naar de kamers van het westen, zonder zich te bewegen, o drager van de boog, reist men over deze weg. Op dit pad wordt, naar welke plaats men ook zou willen gaan, die plaats het eigen zelf." "Gij zijt het Pad" wordt na de inwijding tegen de adept-goeroe gezegd, en door deze tegen de leerling. "Ik ben de weg en het Pad", zegt een andere MEESTER.

(33). Adeptschap - de "bloesem van de Bodhisattva".

(34). Tanha - "de wil tot leven", de angst voor de dood en de liefde voor het leven: de kracht of energie die wedergeboorten veroorzaakt.

(35). Deze mystieke klanken of melodie, die de asceet aan het begin van zijn meditatiecyclus hoort, worden door de Yogi's Anahad-shabd genoemd.

(36). Dit betekent dat in de zesde ontwikkelingsfase, die in het occulte stelsel Dharana heet, elk zintuig als afzonderlijk vermogen op dit gebied moet worden "gedood" (of verlamd), om over te gaan in en samen te smelten met het Zevende zintuig, het meest geestelijke.

(37). Zie nummer 3.

(38). Elke ontwikkelingsfase in Raja Yoga wordt door een geometrische figuur gesymboliseerd. Deze is de heilige Driehoek en gaat aan Dharana vooraf. De [driehoek] is het teken van hoge chelas, terwijl een andere soort driehoek die van hoge Ingewijden is. Het is het symbool "I" waarover Boeddha sprak en dat hij gebruikte als symbool voor de belichaamde vorm van Tathagata wanneer die bevrijd is van de drie methoden van Prajna. Nadat de voorbereidende en lagere fasen zijn doorlopen, ziet de leerling niet langer de [driehoek], maar de - de afkorting van de -, het volledige Zevenvoud. De ware vorm daarvan wordt hier niet gegeven, omdat zij vrijwel zeker door charlatans zou worden opgegrepen en voor bedrieglijke doeleinden ontheiligd.

(39). De ster die boven het hoofd brandt is "de ster van de inwijding". Het kasteteken van de Saivas, de aanhangers van de sekte van Siva, de grote beschermheer van alle Yogins, is een zwarte ronde stip. Tegenwoordig is die misschien het symbool van de Zon, maar in de oude occulte traditie was het het symbool van de ster van de inwijding.

(40). De grondslag (upadhi) van de altijd onbereikbare VLAM, zolang de asceet nog in dit leven is.

(41). Dhyana is de laatste fase vóór de uiteindelijke toestand op deze Aarde, tenzij men een volmaakte MAHATMA wordt. Zoals al gezegd is de Raj Yogi in deze toestand nog geestelijk bewust van het Zelf en van de werking van zijn hogere beginselen. Nog één stap verder en hij bevindt zich op het gebied voorbij het Zevende (of volgens sommige scholen het vierde). Na de beoefening van Pratyehara - een voorbereidende training om geest en gedachten te beheersen - tellen deze scholen Dhasena, Dhyana en Samadhi, en vatten zij deze drie samen onder de algemene naam SANNYAMA.

(42). Samadhi is de toestand waarin de asceet het bewustzijn van iedere individualiteit, ook die van zichzelf, verliest. Hij wordt - het AL.

(43). De "vier vormen van waarheid" zijn in het noordelijk boeddhisme: Ku, "lijden of ellende"; Tu, het bijeenbrengen van verleidingen; Mu, "hun vernietiging"; en Tau, het "pad". De "vijf hindernissen" zijn: kennis van ellende, de waarheid omtrent menselijke zwakheid, drukkende beperkingen en de absolute noodzaak zich los te maken van alle banden van hartstocht en zelfs van verlangens. Het "Pad van Verlossing" is het laatste.

(44). Bij de poort van het "bijeenbrengen" staat de Koning van de Maras, Maha Mara, en probeert de kandidaat te verblinden met de glans van zijn "Juweel".

(45). Dit is het vierde "Pad" van de vijf paden van wedergeboorte die alle mensen telkens opnieuw in toestanden van verdriet en vreugde voeren en heen en weer slingeren. Deze "paden" zijn slechts onderverdelingen van het Ene Pad dat door Karma wordt gevolgd.

WOORDENLIJST BIJ DEEL II

De Twee Paden

- (1). De twee scholen van Boeddha's leer, de esoterische en de exoterische, worden respectievelijk de "Hartleer" en de "Oogleer" genoemd. Bodhidharma noemde ze in China - vanwaar de namen Tibet bereikten - Tsung-men (esoterisch) en Kiau-men (de exoterische school). De eerste heet zo omdat zij de leer is die uit het hart van Gautama Boeddha voortkwam, terwijl de "Oogleer" het werk van zijn hoofd of verstand was. De "Hartleer" wordt ook "het zegel van de waarheid" of "het ware zegel" genoemd, een symbool dat bovenaan bijna alle esoterische werken wordt aangetroffen.
- (2). "Boom van kennis" is een titel die de volgelingen van Bodhidharma (de Wijsheidsreligie) geven aan hen die de hoogste graad van mystieke kennis hebben bereikt - adepten. Nagarjuna, de stichter van de Madhyamika-school, werd de "Drakenboom" genoemd; de Draak staat daarbij symbool voor Wijsheid en Kennis. De boom wordt vereerd omdat Boeddha onder de Bodhi- of Wijsheidsboom zijn geboorte en verlichting ontving, zijn eerste leerrede hield en stierf.
- (3). "Geheim Hart" betekent de esoterische leer.
- (4). "Diamanten Ziel", Vajrasattva, is een titel van de hoogste Boeddha, de "Heer van alle Mystериën", die Vajradhara en Adi-Buddha wordt genoemd.
- (5). SAT: de ene eeuwige en Absolute Werkelijkheid en Waarheid; al het overige is illusie.
- (6). Uit de leer van Shin-Sien, die onderwijst dat de menselijke geest als een spiegel is die elk stofdeeltje aantrekt en weerspiegelt, en daarom, net als die spiegel, dagelijks bewaakt en afgestoft moet worden. Shin-Sien was de zesde Patriarch van Noord-China en onderwees de esoterische leer van Bodhidharma.
- (7). Het reïncarnerende EGO wordt door de noordelijke boeddhisten de "ware mens" genoemd; in vereniging met zijn Hoger Zelf wordt deze een Boeddha.
- (8). "Boeddha" betekent "Verlichte".
- (9). Zie nr. 1. Het exoterische boeddhisme van de massa.
- (10). De gebruikelijke formule die aan de boeddhistische geschriften voorafgaat en aangeeft dat wat volgt, volgens rechtstreekse mondelinge overlevering van Boeddha en de Arhats is opgetekend.
- (11). In de legende Rathapala Sutrassanne spreekt de grote Arhat Rathapala zijn vader op deze manier toe. Maar omdat al zulke legenden allegorisch zijn (zo bezit Rathapala's vader bijvoorbeeld een huis met zeven deuren), is de terechtwijzing gericht tot hen die ze letterlijk nemen.
- (12). Het "Hoger Zelf", het "zevende" beginsel.
- (13). Onze fysieke lichamen worden in de mystieke scholen "Schaduwen" genoemd.
- (14). Een kluizenaar die zich in de wildernis terugtrekt en in een bos leeft wanneer hij Yogi wordt.
- (15). Julai is de Chinese naam voor Tathagata, een titel die op iedere Boeddha wordt toegepast.
- (16). Alle noordelijke en zuidelijke tradities zijn het erover eens dat Boeddha zijn afzondering verliet zodra hij het probleem van het leven had opgelost - dat wil zeggen innerlijke verlichting had ontvangen - en vervolgens de mensheid in het openbaar onderwees.
- (17). Volgens de esoterische leer is ieder geestelijk EGO een straal van een "Planetaire Geest".
- (18). "Persoonlijkheden", of fysieke lichamen die "schaduwen" worden genoemd, zijn vergankelijk.
- (19). De Geest (Manas), het denkende beginsel of EGO in de mens, wordt met "Kennis" zelf in verband gebracht, omdat de menselijke Ego's Manasa-putras worden genoemd, de zonen van de (universele) Geest.
- (20). Zie Deel III, Woordenlijst, paragraaf 34 en volgende.

- (22). Het Shangna-gewaad ontleent zijn naam aan Shangnavesu van Rajagriha, de derde grote Arhat of "Patriarch", zoals de oriëntalist de hiërarchie van de 33 Arhats noemen die het boeddhisme verspreidden. "Shangna-gewaad" betekent figuurlijk het verwerven van Wijsheid waarmee men het Nirvana van de vernietiging (van de persoonlijkheid) binnengaat. Letterlijk is het het "inwijdingsgewaad" van de neofieten. Edkins zegt dat deze "grasstof" in de Tong-dynastie vanuit Tibet naar China werd gebracht. "Wanneer een Arhan wordt geboren, groeit deze plant op een reine plaats", aldus zowel de Chinese als de Tibetaanse legende.
- (23). "Het Paramita-Pad beoefenen" betekent Yogi worden met het doel een asceet te worden.
- (24). "Morgen" betekent de volgende wedergeboorte of reïncarnatie.
- (25). "Grote reis": de volledige cyclus van bestaansvormen binnen één "Ronde".
- (26). Nyima is de Zon in de Tibetaanse astrologie. Migmar, of Mars, wordt gesymboliseerd door een "Oog", en Shagpa, of Mercurius, door een "Hand".
- (27). Een Strotapatti, "hij die de stroom" naar Nirvana binnengaat, kan - tenzij hij door uitzonderlijke omstandigheden het doel bereikt - zelden in één leven Nirvana bereiken. Gewoonlijk wordt gezegd dat een Chela de opgaande inspanning in één leven begint en haar pas in zijn zevende daaropvolgende geboorte voltooit of het doel bereikt.
- (28). Hiermee wordt het persoonlijke lagere "Zelf" bedoeld.
- (29). Tirthikas zijn de brahmaanse sektariërs "voorbij" de Himalaya. Zij worden door de boeddhisten in het heilige land Tibet "ongelovigen" genoemd, en omgekeerd.
- (30). Grenzeloos Zien, of psychisch, bovenmenselijk gezichtsvermogen. Aan een Arhan wordt toegeschreven dat hij op afstand even goed kan "zien" en weten als ter plaatse.
- (31). Zie hierboven nr. 22: de Shangna-plant.
- (32). De "levende" is het onsterfelijke Hogere Ego; de "dode" is het lagere persoonlijke Ego.
- (33). Zie hieronder, Deel III, paragraaf 34.
- (34). Het "Geheime Leven" is het leven als Nirmanakaya.
- (35). Het "Open" en het "Geheime Pad": het ene is het aan de leek onderwezen, exoterische en algemeen aanvaarde pad; het andere is het Geheime Pad, waarvan de aard bij de inwijding wordt uitgelegd.
- (36). Mensen die de esoterische waarheden en Wijsheid niet kennen, worden "de levende Doden" genoemd.
- (37). Zie hieronder, Deel III, paragraaf 34.
- (38). Pratyeka-Boeddha's zijn Bodhisattva's die gedurende een reeks levens naar het Dharmakaya-gewaad streven en het vaak bereiken. Zij bekommeren zich niet om het leed van de mensheid of om haar te helpen, maar alleen om hun eigen gelukzaligheid; zij gaan Nirvana binnen en verdwijnen uit het gezicht en uit het hart van de mensen. In het noordelijk boeddhisme is "Pratyeka-Boeddha" een synoniem voor geestelijk Egoïsme.

WOORDENLIJST BIJ DEEL III

De Zeven Poorten

- (1). Upadaya is een geestelijk leermeester, een Goeroe. De noordelijke boeddhisten kiezen deze doorgaans uit de "Narjol": heilige mannen, geleerd in gotrabhu-gnyana en gnyana-dassana-suddhi, leraren van de Geheime Wijsheid.
- (2). Yana betekent voertuig. Mahayana is dus het "Grote Voertuig" en Hinayana het "Kleinere Voertuig", de namen van twee scholen van religieuze en filosofische studie in het noordelijk boeddhisme.
- (3). Sravaka betekent een toehoorder of leerling die religieuze onderrichtingen volgt, van de wortel "Sru". Wanneer zulke leerlingen van de theorie overgaan tot de praktijk of tot ascese, worden zij Sramanas,

"beoefenaars", van Srama, handeling. Zoals Hardy laat zien, komen deze twee benamingen overeen met de Griekse woorden akoustikoi en asketai.

(4). Samtan (Tibetaans) is hetzelfde als het Sanskriet Dhyana: de meditatietoestand, waarvan vier graden bestaan.

(5). Paramitas: de zes transcendente deugden; voor priesters zijn het er tien.

(6). Srotapatti - letterlijk "hij die de stroom is binnengegaan" die naar de Nirvanische oceaan voert. Deze naam duidt het eerste Pad aan. Het tweede heet het Pad van Sakridagamin, "hij die (slechts) nog eenmaal geboren zal worden". Het derde heet Anagamin, "hij die niet meer zal reïncarneren", tenzij hij dit zelf verlangt om de mensheid te helpen. Het vierde Pad staat bekend als dat van Rahat of Arhat. Dit is het hoogste. Een Arhat aanschouwt Nirvana tijdens zijn leven. Voor hem is het geen toestand na de dood, maar Samadhi, waarin hij alle Nirvanische gelukzaligheid ervaart.*

[*Hoe weinig men op oriëntalisten kan vertrouwen voor de exacte woorden en betekenissen, blijkt uit het geval van drie "vermeende" autoriteiten. De vier zojuist verklaarde namen worden door R. Spence Hardy gegeven als: 1. Sowan; 2. Sakradagami; 3. Anagami; en 4. Arya. Rev. J. Edkins geeft: 1. Srotapanna; 2. Sagardagam; 3. Anaganim; en 4. Arhan. Schlagintweit spelt ze opnieuw anders; bovendien geeft ieder van hen weer een andere betekenisvariant van de termen.]

(7). "De kust bereiken" is voor noordelijke boeddhisten hetzelfde als Nirvana bereiken door het beoefenen van de zes en de tien Paramitas (deugden).

(8). De "MEESTER-ZIEL" is Alaya, de Universele Ziel of Atman. Ieder mens heeft er een straal van in zich en wordt geacht zich ermee te kunnen vereenzelvigen en erin te kunnen opgaan.

(9). Antaskarana is het lagere Manas, het pad van communicatie of gemeenschap tussen de persoonlijkheid en het hogere Manas, of de menselijke Ziel. Bij de dood wordt het als pad of communicatiemiddel vernietigd; de resten ervan blijven voortbestaan in een vorm als de Kamarupa - de "schil".

(10). De noordelijke boeddhisten, en in feite alle Chinezen, horen in het diepe gebulder van sommige grote en heilige rivieren de grondtoon van de Natuur. Vandaar de vergelijking. Zowel in de natuurkunde als in het occultisme geldt als een bekend gegeven dat het gezamenlijke geluid van de Natuur - zoals het gebulder van grote rivieren, het ruisen van boomtoppen in uitgestrekte bossen of het geluid van een stad op afstand - één bepaalde toon met een duidelijk waarneembare toonhoogte vormt. Natuurkundigen en musici hebben hierop gewezen. Zo schrijft prof. Rice (Chinese Music) dat de Chinezen dit al duizenden jaren geleden onderkenden door te zeggen dat "de wateren van de Hoang-ho, terwijl zij voorbijraasden, de kung intoneerden", in de Chinese muziek "de grote toon" genoemd. Hij stelt dat deze toon overeenkomt met de F, "door moderne natuurkundigen beschouwd als de werkelijke grondtoon van de Natuur". Ook professor B. Silliman vermeldt dit in zijn Principles of Physics: "men houdt deze toon voor de middelste F van de piano, die daarom als de grondtoon van de Natuur kan worden beschouwd."

(11). De Bhons of Dugpas, de sekte van de "Rode Mutsen", gelden als degenen die het meest bedreven zijn in toverij. Zij wonen in West- en Klein-Tibet en in Bhutan. Zij zijn allen Tantrika's. Het is volgens de auteur volkomen onjuist dat oriëntalisten die de grensgebieden van Tibet bezochten, zoals Schlagintweit en anderen, hun rituelen en verwerpelijke praktijken verwarren met de religieuze opvattingen van de oostelijke lama's, de "Gele Mutsen", en hun Narjols of heilige mannen. Het volgende is daar een voorbeeld van.

(12). Dorje is het Sanskriet Vajra, een wapen of instrument in de handen van bepaalde goden (de Tibetaanse Dragshed, de Devas die de mens beschermen). Men schrijft het dezelfde occulte kracht toe om kwade invloeden af te weren door de lucht te zuiveren als ozon in de chemie. Het is ook een Mudra, een gebaar en lichaamshouding die bij zittende meditatie wordt gebruikt. Kortom, het is een symbool van macht over onzichtbare kwade invloeden, zowel als houding als als talisman. De Bhons of Dugpas hebben het symbool echter overgenomen en misbruiken het volgens de tekst voor Zwarte Magie. Voor de "Gele Mutsen", of Gelugpas, is het een symbool van macht, zoals het Kruis voor christenen, en niet méér "bijgelovig". Bij de Dugpas is het te vergelijken met de omgekeerde dubbele driehoek, het teken van toverij.

- (13). Viraga is het gevoel van volstrekte onverschilligheid tegenover het objectieve heelal, tegenover genot en pijn. "Afkeer" geeft de betekenis niet goed weer, al ligt het er wel dichtbij.
- (14). Ahankara - het "ik", of het gevoel van de eigen persoonlijkheid, het "ik-ben-zijn".
- (15). De ware betekenis van de naam Tathagata is: "iemand die in de voetstappen van zijn voorgangers loopt", of "van hen die vóór hem kwamen".
- (16). Samvriti is een van de twee waarheden en toont het illusoire karakter of de leegte van alle dingen. In dit geval is het de relatieve waarheid. De Mahayana-school leert het onderscheid tussen deze twee waarheden - Paramarthasatya en Samvritisatya (Satya betekent "waarheid"). Dit is het twistpunt tussen de Madhyamika's en de Yogacharya's: de eersten ontkennen en de laatsten bevestigen dat ieder object bestaat door een voorafgaande oorzaak of door een keten van oorzaken. De Madhyamika's worden hier de grote Nihilisten en Ontkenners genoemd; voor hen is alles parikalpita, een illusie en een dwaling, zowel in de wereld van het denken en het subjectieve als in het objectieve heelal. De Yogacharya's zijn de grote spiritualisten. Samvriti is daarom, als slechts relatieve waarheid, de oorsprong van alle illusie.
- (17). Lhamayin zijn elementalen en kwade geesten die de mens vijandig gezind zijn en als zijn tegenstanders gelden.
- (18). Dhyana-Marga betekent letterlijk het "Pad van Dhyana"; ofwel het Pad van zuivere kennis, van Paramartha of, in het Sanskriet, Svasamvedana: "de vanzelfsprekende of zichzelf analyserende bespiegeling".
- (19). Zie Woordenlijst bij Deel II, nr. 4. "Diamanten Ziel" of Vajradhara heerst over de Dhyani-Boeddha's.
- (20). Dit verwijst naar een bekende opvatting in het Oosten (en overigens ook in het Westen) dat iedere nieuwe Boeddha of Heilige een nieuwe soldaat is in het leger van degenen die werken voor de bevrijding of verlossing van de mensheid. In noordelijk-boeddhistische landen wordt de leer van de Nirmanakaya's onderwezen: Bodhisattva's die het verdiende Nirvana of het Dharmakaya-gewaad opgeven (beide zouden hen voorgoed buiten de mensenwereld plaatsen) om de mensheid onzichtbaar te helpen en haar uiteindelijk naar Paranirvana te leiden. Iedere nieuwe Bodhisattva of ingewijde grote Adept wordt daarom een "bevrijder van de mensheid" genoemd. De bewering van Schlagintweit in Buddhism in Tibet dat Prulpai Ku of "Nirmanakaya" "het lichaam is waarin de Boeddha's of Bodhisattva's op aarde verschijnen om de mensen te onderwijzen" wordt in de bron als volstrekt onnauwkeurig verworpen en zou volgens de auteur niets verklaren.
- (21). Dit verwijst naar menselijke hartstochten en zonden die tijdens de beproevingen van het noviciaat worden gedood en zo dienen als goed bemeste grond waarin "heilige kiemen", of zaden van transcendente deugden, kunnen ontkiemen. Reeds bestaande of aangeboren deugden, talenten of gaven worden beschouwd als verworven in een vorig leven. Genialiteit is volgens deze opvatting zonder uitzondering een talent of aanleg die uit een eerdere geboorte is meegebracht.
- (22). Titiksha is de vijfde toestand van Raja Yoga - een toestand van opperste onverschilligheid: zo nodig onderwerping aan wat "genot en pijn voor allen" wordt genoemd, zonder uit die onderwerping genot of pijn te putten. Kortom: lichamelijk, mentaal en moreel onverschillig en ongevoelig worden voor zowel genot als pijn.
- (23). Sowanee is iemand die Sowan beoefent, het eerste pad in Dhyana, een Srotapatti.
- (24). "Dag" betekent hier een volledige Manvantara, een periode van onberekenbare duur.
- (25). De berg Meru, de heilige berg van de Goden.
- (26). In de symboliek van het noordelijk boeddhisme wordt gezegd dat Amitabha, of "Grenzeloze Ruimte" (Parabrahm), in zijn paradijs twee Bodhisattva's heeft - Kwan-shi-yin en Tashishi. Zij stralen voortdurend licht over de drie werelden waarin zij leefden, waaronder de onze (zie nr. 27), om met dit licht van kennis de Yogi's te helpen bij hun onderricht; deze zullen op hun beurt mensen redden. Hun verheven positie in Amitabha's rijk danken zij, aldus de allegorie, aan daden van mededogen die zij als Yogi's op aarde verrichtten.
- (27). Deze drie werelden zijn de drie bestaansgebieden: het aardse, het astrale en het geestelijke.

(28). De "Beschermmuur" of "Muur van Bescherming". Er wordt geleerd dat de gezamenlijke inspanningen van lange generaties Yogi's, Heiligen en Adepten, en vooral van de Nirmanakaya's, als het ware een beschermende muur rond de mensheid hebben gevormd, die haar onzichtbaar tegen nog grotere kwaden beschermt.

(29). Klesha is de liefde voor genot of werelds plezier, hetzij slecht, hetzij goed.

(30). Tanha, de wil tot leven, datgene wat wedergeboorte veroorzaakt.

(31). Dit "mededogen" moet niet op dezelfde manier worden opgevat als "God, de goddelijke liefde" van de theïsten. Mededogen staat hier voor een abstracte, onpersoonlijke wet waarvan de aard absolute Harmonie is; die harmonie wordt verstoord door disharmonie, lijden en zonde.

(32). In de terminologie van het noordelijk boeddhisme worden alle grote Arhats, Adepten en Heiligen Boeddha's genoemd.

(33). Een Bodhisattva staat in de hiërarchie onder een "volmaakte Boeddha". In het exoterische taalgebruik worden beide sterk met elkaar verward. Toch heeft het aangeboren en volgens de auteur juiste volksgevoel, vanwege die zelfopoffering, een Bodhisattva in zijn verering hoger geplaatst dan een Boeddha.

(34). Vanuit dezelfde volksverering worden de Bodhisattva's die de rang van Arhat hebben bereikt (dat wil zeggen het vierde of zevende Pad hebben voltooid), maar weigeren de Nirvanische toestand binnen te gaan of "het Dharmakaya-gewaad aan te trekken en naar de andere oever over te steken", "Boeddha's van Mededogen" genoemd. Als zij dat zouden doen, zouden zij volgens deze leer niet langer in staat zijn de mensen zelfs maar in de geringe mate te helpen die Karma toestaat. Zij verkiezen daarom onzichtbaar - als Geest, zo gezegd - in de wereld te blijven en bij te dragen aan de verlossing van de mens door hem ertoe te bewegen de Goede Wet te volgen, dat wil zeggen hem op het Pad van Gerechtigheid te leiden. In het exoterische noordelijke boeddhisme worden zulke grote figuren als Heiligen vereerd en worden zelfs gebeden tot hen gericht, zoals Grieken en katholieken tot hun Heiligen en beschermheiligen bidden; de esoterische leer staat dit daarentegen niet toe. Er bestaat een groot verschil tussen beide leringen. De exoterische leek kent nauwelijks de werkelijke betekenis van het woord Nirmanakaya; vandaar de verwarring en de ontoereikende verklaringen van oriëntalisten. Zo meent Schlagintweit dat Nirmanakaya-lichaam de fysieke vorm betekent die Boeddha's aannemen wanneer zij op aarde incarneren - "de minst verheven van hun aardse belemmeringen" (zie Buddhism in Tibet) - waarna hij volgens de bron een volledig onjuist beeld van het onderwerp geeft. De werkelijke leer luidt echter als volgt:

De drie boeddhische lichamen of vormen worden genoemd:

1. Nirmanakaya.
2. Sambhogakaya.
3. Dharmakaya.

Het eerste is de etherische vorm die iemand zou aannemen wanneer hij zijn fysieke lichaam verlaat en in zijn astrale lichaam verschijnt, maar dan bovendien met alle kennis van een Adept. De Bodhisattva ontwikkelt dit lichaam in zichzelf terwijl hij op het Pad voortgaat. Wanneer hij het doel heeft bereikt maar de vrucht daarvan weigert, blijft hij als Adept op Aarde. Wanneer hij sterft, gaat hij niet Nirvana binnen, maar blijft hij in dat verheven lichaam dat hij voor zichzelf heeft geweven, onzichtbaar voor de niet-ingewijde mensheid, om over haar te waken en haar te beschermen.

Sambhogakaya is hetzelfde, maar met de extra glans van de "drie volmaaktheden", waarvan één de volledige uitwissing van alle aardse belangen is.

Het Dharmakaya-lichaam is dat van een volmaakte Boeddha: in feite helemaal geen lichaam, maar een ideale adem; Bewustzijn opgegaan in het Universele Bewustzijn, of Ziel ontdaan van iedere eigenschap. Zodra iemand Dharmakaya is, laat een Adept of Boeddha iedere mogelijke betrekking tot of gedachte aan deze aarde achter zich. Om de mensheid te kunnen helpen, "doet" een Adept die het recht op Nirvana heeft verworven daarom in mystieke taal "afstand van het Dharmakaya-lichaam"; van Sambhogakaya behoudt hij alleen de grote en volledige kennis, en hij blijft in zijn Nirmanakaya-lichaam. De esoterische school leert dat Gautama Boeddha, samen met verscheidene van zijn Arhats, zo'n Nirmanakaya is; vanwege hun grote verzaking en opoffering voor de mensheid zou niemand hoger bekend zijn.

(35). Myalba is onze aarde - door de esoterische school treffend "Hel" genoemd, en de grootste van alle Hellen. De esoterische leer kent geen hel of plaats van bestraffing anders dan op een door mensen bewoonde planeet of aarde. Avitchi is een toestand en geen plaats.

(36). Dit betekent dat een nieuwe, extra Redder van de mensheid is geboren, die de mensen naar het uiteindelijke Nirvana zal leiden, dat wil zeggen na het einde van de levenscyclus.

(37). Dit is een van de varianten van de formule die stevast volgt op iedere verhandeling, aanroeping of onderrichting: "Vrede aan alle wezens", "Zegeningen over al wat leeft", enzovoort.